

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący)

SSN Waldemar Plóciennik (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **D.D.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 13 listopada 2025 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 22 maja 2023 r., sygn. akt V Ka 461/23,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi

z dnia 26 stycznia 2023 r., sygn. akt IV 850/22,

uchyla pkt 2 zaskarżonego wyroku, tj. w części utrzymującej w mocy pkt 3 wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi co do umorzenia postępowania w odniesieniu do wyroków w sprawach V K 81/21 oraz VI K 114/21 i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi w uchylonym zakresie.

Waldemar Plóciennik

Kazimierz Klugiewicz

Zbigniew Puskarski

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi wyrokiem łącznym z dnia 26 stycznia 2023 r., sygn. akt IV K 850/22, po rozpoznaniu sprawy D.D. skazanego prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 29 stycznia 2021 r., sygn. akt V K 83/21, za popełnienie w dniu 19 grudnia 2020 r. przestępstwa z art. 278 § 1 k.k., na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym,

II. Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 30 marca 2021 r., sygn. akt VI K 114/21, za popełnienie w dniu 24 grudnia 2020 r. przestępstwa z art. 278 § 1 k.k., na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym,

III. Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 2 grudnia 2021 r., sygn. akt V K 1123/21, za popełnienie w dniu 12 czerwca 2021 r. przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., na karę roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym,

IV. Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 29 kwietnia 2022 r., sygn. akt IV K 167/22, za popełnienie:

a) w dniu 12 grudnia 2021 r. przestępstwa z art. 278 § 1 k.k., na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności,

b) w dniu 13 maja 2021 r. przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności

gdzie, w miejsce kar jednostkowych, Sąd wymierzył karę łączną 6 miesięcy pozbawienia wolności,

1. na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 87 § 1 k.k. połączył kary jednostkowe ograniczenia wolności, z wyroków z pkt III w sprawie V K 1123/21 oraz

pkt IV b - sygn. akt IV K 167/22, a w ich miejsce wymierzył karę roku pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 577 k.p.k. zaliczył skazanemu na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okresy rzeczywistego pozbawienia wolności:

a. od dnia 12 grudnia 2021 r. godz. 12:30 do dnia 13 grudnia 2021 r. godz. 12:00 oraz od dnia 13 maja 2021 r. godz. 13:50 do dnia 14 maja 2021 r. oraz od dnia 30 sierpnia 2022 r. - ze sprawy o sygn. akt IV K 167/22 (pkt IV),

b. od dnia 12 czerwca 2021 r. od godz. 19:45 do dnia 14 czerwca 2021 r. do godz. 11:30 - ze sprawy o sygn. akt V K 1123/21 (pkt III),

3. na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie o wydanie wyroku łącznego w zakresie wyroków: z pkt I - o sygn. akt V K 83/21, pkt II - o sygn. akt VI K 114/21 oraz co do kary z pkt IV a - sygn. akt IV K 167/22;

4. zwolnił skazanego z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację na korzyść skazanego wniósł obrońca, który zaskarżając wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej, na podstawie art. 427 § 1 i 2 oraz art. 438 pkt 3 i 4 k.p.k. zarzucił rażąco niewspółmierność orzeczonej w stosunku do skazanego kary w wymiarze roku pozbawienia wolności, podczas gdy możliwym było wymierzenie mu kary łącznej w granicach od 9 miesięcy pozbawienia wolności do roku i 1 miesiąca pozbawienia wolności. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie wobec skazanego D. D. kary pozbawienia wolności w dolnej granicy ustawowego zagrożenia stosując zasadę pełnej absorpcji, tj. w wymiarze 9 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrokiem z dnia 22 maja 2023 r., sygn. akt V Ka 461/23, Sąd Okręgowy w Łodzi:

1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że z punktu 1 wyeliminował, po słowach: „łączy kary jednostkowe”, sformułowanie „ograniczenia wolności”,

2. w pozostałym zakresie wyrok łączny utrzymał w mocy.

Sąd orzekł o kosztach i opłatach.

Kasację na korzyść skazanego wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżając wyrok z pkt 2 - w zakresie, w jakim utrzymano w mocy rozstrzygnięcie zawarte w części dyspozytywnej wyroku łącznego Sądu Rejonowego dla Łodzi -

Śródmieścia w Łodzi w pkt 3, tj. w części dotyczącej wyroków w sprawach: V K 83/21 i VI K 114/21, na podstawie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k., art. 537 § 1 i 2 k.p.k., zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na tym, że Sąd II instancji nie rozpoznał z urzędu apelacji obrońcy skazanego, wniesionej na korzyść D.D., niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych w niej zarzutów, w konsekwencji czego utrzymał rażąco niesprawiedliwe orzeczenie Sądu I instancji, wydane z rażącą obrazą art. 572 k.p.k. i art. 85 § 1 k.k., poprzez niepołączenie dwóch kar ograniczenia wolności, orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi o sygn. akt: V K 83/21 i VI K 114/21, a w ich miejsce niewymierzenie kary łącznej ograniczenia wolności i umorzenie w tym zakresie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego w sytuacji, gdy istniał w tych sprawach realny zbieg przestępstw, za które orzeczono tożsame rodzajowo kary, a więc nadające się do połączenia”. Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji, w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez Prokuratora Generalnego kasacja jest oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Sąd Rejonowy w pkt 3 wyroku, na podstawie art. 572 k.p.k., umorzył postępowanie o wydanie wyroku łącznego w zakresie wyroków wydanych w sprawie V K 83/21 oraz VI K 114/21, w sytuacji istnienia warunków określonych w art. 85 § 1 k.k., nakazujących połączenie orzeczonych w nich kar ograniczenia wolności. Przypisane D.D. w tych sprawach przestępstwa pozostawały ze sobą w realnym zbiegu, a wymierzone za nie tożsame kary nadawały się do połączenia.

Chronologicznie pierwszy wyrok (nakazowy) został wydany w dniu 29 stycznia 2021 r. w sprawie V K 83/21 przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, którym wymierzono skazanemu karę 6 miesięcy ograniczenia wolności. Przed wydaniem tego orzeczenia D.D. popełnił w dniu 24 grudnia 2020 r. przestępstwo, za które wyrokiem z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie VI K 114/21, został skazany również na karę ograniczenia wolności w wymiarze 6 miesięcy.

Z przedstawionej analizy wynika, że w obu sprawach, tj. w sprawie V K 83/21 oraz VI K 114/21, istniały warunki do wydania wyroku łącznego. Umorzenie postępowania w tej części przez orzekający Sąd było bezzasadne.

Przepis art. 572 k.p.k. ma zastosowanie wyłącznie w przypadku, gdy brak jest warunków do wydania wyroku łącznego. Wówczas sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania. Jednak taka sytuacji nie miała miejsca w tej sprawie. Wprawdzie we wniesionym przez obrońcę na korzyść D.D. środka odwoławczym powyższe uchybienie nie zostało podniesione, jednak – przy przeprowadzeniu rzetelnej kontroli odwoławczej (art. 433 § 1 k.p.k.) – powinno zostać ono dostrzeżone przez Sąd odwoławczy i skutkować stosowną decyzją, gdyż jego nieuwzględnienie z urzędu i utrzymanie orzeczenia w mocy utrzymywało rażąco niesprawiedliwość wyroku Sądu pierwszej instancji. Stosownie bowiem do treści art. 440 k.p.k. jeżeli utrzymanie orzeczenia w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe, podlega ono niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów zmianie na korzyść oskarżonego albo w sytuacji określonej w art. 437 § 2 zdanie 2 uchyleniu. Z obowiązku tego Sąd Okręgowy w Łodzi nie wywiązał się. Utrzymując w mocy zaskarżony wyrok w zakresie pkt 3 wyroku Sądu Rejonowego, tj. umarzającego postępowanie o wydanie wyroku łącznego co do wyroków wydanych w sprawach V K 81/21 i VI K 114/21, dopuścił się rażącej obrazę art. 572 k.p.k. i art. 85 § 1 k.k. Uchybienie to miało istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia i skutkowało koniecznością uchylenia pkt 2 wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi w opisaney wcześniej części i przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Warto dodatkowo podkreślić, że:

- jak wynika z sekcji 3.1.2. uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego, przy rozstrzyganiu o łączeniu kar zastosowane zostało prawo materialne obowiązujące po 24 czerwca 2020 r. (wszystkie zbiegające się czyny zostały popełnione po tej dacie);
- stosownie do art. 85 § 1 k.k., podstawą do konstruowania zbiegów skazań jest ustalenie kiedy zapadł pierwszych choćby nieprawomocny wyrok,
- przy wielości wyroków i czynów możliwe jest ustalenie istnienia kilku zbiegów, dla których poszczególne wyroki będą pierwsze, co umożliwia orzeczenie w wyroku łącznym kilku kar łącznych;

- nie było konieczne uchylenie pkt 3 wyroku Sądu Okręgowego w całości, bowiem zarzut Prokuratora Generalnego dotyczył sprzecznego z prawem zaniechania połączenia kar ograniczenia wolności opisanych w wyrokach z pkt I i II części wstępnej wyroku Sądu Rejonowego, a nie dotyczył rozstrzygnięcia o umorzeniu postępowania w odniesieniu do wyroku opisanego w pkt IV a, ponieważ skazanie w tym zakresie nie wchodzi w skład żadnego zbiegu wyznaczonego treścią art. 85 § 1 k.k.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd winien mieć na uwadze poczynione uwagi.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

Waldemar Płóciennik

Kazimierz Klugiewicz

Zbigniew Puskarski

[WB]

[a.ł.]